

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ML
98
76

ML 98.76

HARVARD COLLEGE LIBRARY

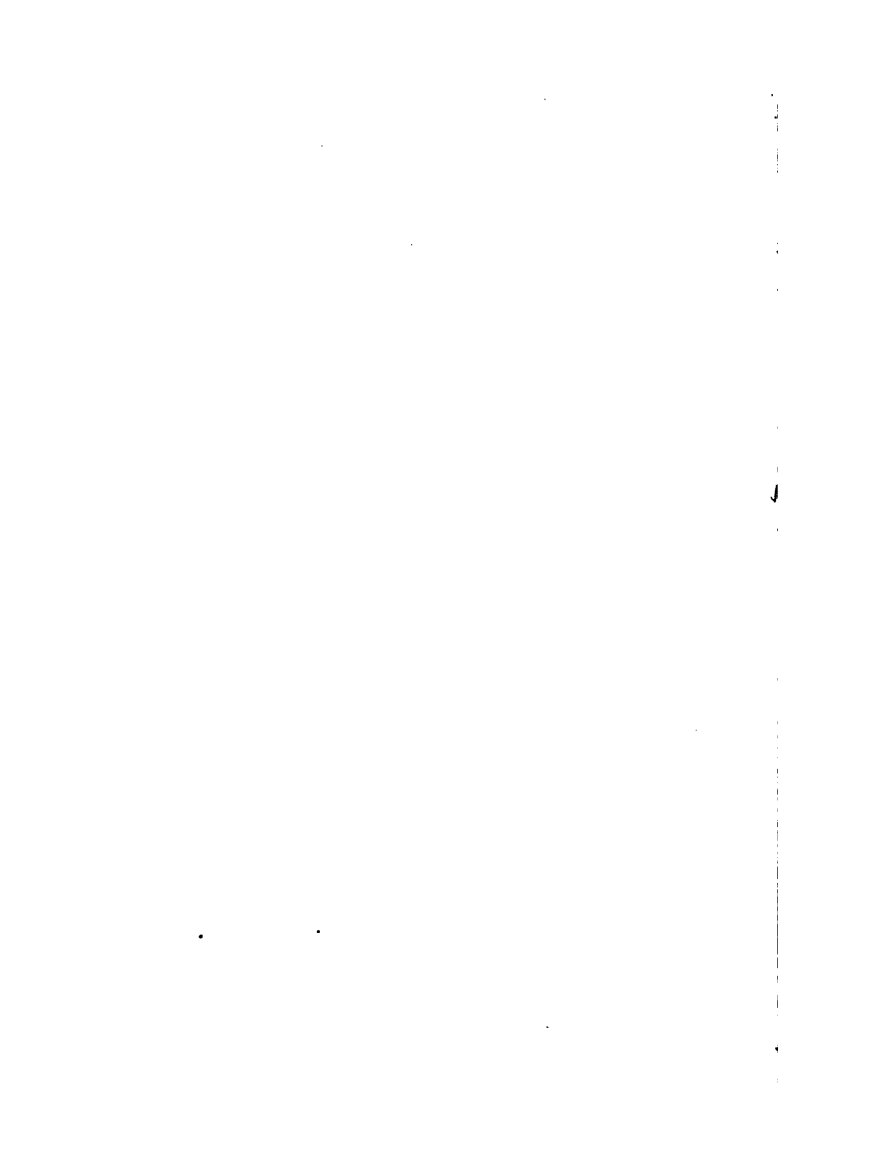
From the Library of

EDWARD KENNARD RAND

Class of 1894

Pope Professor of Latin, 1931-1945

Edward Kennard Rieu
104. Lake View Avenue
Burlington
September 1901

CARMINA CLERICORUM.

CARMINA CLERICORUM.

Studenten-Lieder des Mittelalters.

Edidit

Domus quaedam vetus.

.....
Supplement zu jedem Commersbuch.
.....

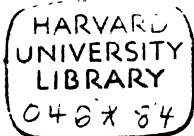
HEILBRONN.

Verlag von Gebr. Henninger.

1876.

ML 98.76

✓

Fratri delectissimo !

Longe mecum, frater carissime, cogitavi, quid tibi *gymnasio* absoluto in universitatem litterarum migranti mittam, quo duce quasi et gubernaculo in studiis artium scientiarumque occupatione utaris, ne tanta abundantis eruditionis varietate ac copia, quae te circumdabit, ebrius fias neve jocunde et hilariter, qui inter majores nostros mos erat, ratio vivendi ex oculis te abeat. Nam hanc vivendi rationem negligere, vel fugere et in illis tantum sudare studiis idem est atque ad hominum quem majores nostri jam dixerunt Philistiorum gregem accedere, quem quum antecessores nostri mediaevarii fugiebant tum hodie poetae nec non professores praeclarissimi philologici et historici, theologici et aesthetici in despectu habere libris exque cathedris docent. Et ne de re parva me credas verba facere, voce alta nuper permagnum inter Germanos illorum hominum numerum esse, inter eos florere semperque floruisse Philistiorum studiosorum genus et grave ab eo periculum rebus germanicis impendere clamabat professor quidam

VI

Helveticus, qui biliosissimis verbis omnibus qui credere possunt, demonstravit, paucis exceptis nos Germanos omnes ex studiositate nostra philistica barbaros esse, propria animi cultura, quae apud alios esset populos, carere neque ad illam neque ad facultatum animi harmoniam esse perventuros, nisi genus philisticum inter nos pereat juvenusque studiosa sibi caveat ne contentione eruditionis et maxime praeteritarum rerum studio ingenium suum suffocetur. Dixit, et locutus est propheta.

Ergo, ne eas, frater, inter turbam philisticam! Sequaris insignis viri sententiam, ingenio tuo gaudeas, vivas et bibas, ut clerici illi mediaevarii jocosus et canori olim faciebant: ita aut nihil nocet aut genius evadis, philistius hercle minime. Ecce igitur praesidium et arma, quibus usi sunt majores nostri pugnantes contra Philistios eorumque curas, illorum carmina et cantica. Cane et ad verbum edisce lepidum libellum, quem tibi dedico, quoque continentur, quae inter pocula illi canebant, memoria tenebant quibusque invitis Philistiis gaudebant. Vale.

INDEX.

I.

	pag.
1) In laudem almae matris	1

II. Carmina potatoria.

2) Dies academicus	3
3) Ordo Vagorum	5
4) In honorem hospitis	10
5) Ave vinum	13
6) In laudem vini	15
7) Potatores exquisiti	17
8) Vinum sit purum	19
9) Vini virtutes	20
10) Canticum potatorium	21
11) In laudem Bacchi	22
12) Sunt multae causae bibendi	26
13) Meum est propositum	29
14) Plenus venter	31
15) Conflictus vini et aquae	33
16) Actio vini et aquae	37

III. Carmina amatoria.

17) Juventuti est amare	52
18) Caecilia	54
19) Amantis dolor	59
20) Te solam amabo, ni fallor	61

VIII

IV. Scholarium ratio.

21) Confessio Goliardi	64
22) O, ars dialectica	75
23) Epistola stipendiaria	79
24) Epistola Litterarum studiosi Parisiensis	81

V.

25—46) Epigrammata	84

I.

1) In laudem almae matris. — Lob der Deutschen
Universitäten.

Urbs salve regia,
Trevir, urbs urbium,
Per quam lascivia
Redit ad gaudium,
Florescit patria,
Flores sodalium
Par douceur.

*Her wirt, tragent hêr nuo win,
Vrôlich suln wir bi dem sin.*

Trevir metropolis,
Urbs amoenissima,
Quae Bacchum recolis
Baccho gratissima,
Da tuis incolis
Vina fortissima
Par douceur.

Her wirt, tragent etc.

Ars dialectica —

Nil probat verius:

Gens *teutonica* —

Nil potat melius,

Et plus munifica

Sua dans largius

Par douceur.

Her wirt, tragent etc.

Jovis in solio

Coramque superis

Fuit judicio

Concursu Veneris

Rosa rosario

Data prae ceteris

Par douceur.

Her wirt, tragent etc.

Quid est jucundius:

Praesigni facie

Rosa rosarios

Decorat hodie.

Unde vox laetius

Sonat laetitiae

Par douceur.

Her wirt, tragent etc.

II.

Carmina potatoria. — Zu Bier und Wein.

2) Dies academicus. — Am Commerstag.

Mel.: Frisch und frei in Saus und Braus.

Allg. deutsches Commersbuch p. 193.

Tempus hoc laetitiae,
Dies festus hodie:
Omnes debent psallere,
Cantilenas promere:

Et affectu pectoris,
Toto gestu corporis, —
Et scolares maxime
Qui festa colunt optime.

Stilus nam et tabulae
Sunt feriales epulae
Et Nasonis carmina
Vel aliorum pagina.

Quicquid agant alii,
Iuvenes amemus,
Et cum turba plurima
Ludum celebremus.

3) Ordo Vagorum. — Lied der Corpsbrüder.

Mel.: Dulce cum sodalibus.

Allg. deutsches Commersbuch p. 178.

Cum in orbem universum
Decantatur: Ite,
Sacerdotes ambulant,
Currunt coenobitae,
Et ab evangelio
Jam surgunt levitae,
Sectam nostram subeunt
Quae salus est vitae.

In hac secta scriptum est:

„Omnia probate,
Vitam nostram optime
Vos considerate,
Contra pravos clericos
Vos perseverate,
Qui non large tribuunt,
Vobis in caritate.“

Nos misericordiae
Nunc sumus auctores,
Quia nos recipimus
Magnos et minores,
Divites recipimus
Et pauperiores,
Quos devoti monachi
Mittunt extra fores.

Marchiones, Bavari,
Saxones, Australes,
Quotquot estis, nobiles
Vos precor sodales,
Auribus percipite
Novas decretales :
Quod avari pereant
Et non liberales.

De Vagorum ordine
Dico vobis jura,
Quorum vita nobilis
Dulcis est natura,
Quorum placet animis
Pinguis assatura
Vere plus quam faciat
Hordei mensura.

Ordo noster prohibet
Matutinas plane.
Sunt quaedam fantasmata,
Quae vagantur mane,
Per quae nobis veniunt
Visiones vanae;
Et qui tunc surrexerit
Non est mentis sanae.

Ordo noster prohibet
Semper matutinas;
Sed statim, cum surgimus,
Quaerimus pruinas.
Illuc ferri facimus
Vinum et gallinas,
Nil hic expavescimus
Praeter Hashardi minas.

Ordo procul dubio
Secta vocitatur,
Quam diversi generis
Populus sectatur:
Ergo hic et haec et hoc
Ei praeponatur,
Quod sit omnis generis
Qui tot hospitatur.

Ordo noster prohibet

Uti dupla veste.

Tunicam qui recipit,

Ut vadat honeste,

Pallium mox rejicit

Decio conteste,

Cingulum huic detrahit

Ludus manifeste.

Quod de summis dicitur,

In imis teneatur;

Camisia qui fruitur

Braccis non utatur;

Caliga si sequitur

Calceus non feratur;

Nam qui hoc transgreditur

Excommunicatur.

Nemo prorsus exeat

Hospitio jejunos,

Et si pauper fuerit

Semper petat munus,

Incrementum recipit

Saepe nummus unus,

Cum ad ludum sederit

Lusor oportunus.

Nemo in itinere
Contrarius sit ventis,
Nemo in paupertate
Ferat vultum dolentis,
Sed spem sibi proponat
Semper consulentis,
Nam post grande malum sors
Sequitur gaudentis.

Ad quos perveneritis,
Dicatis eis, quare
Singulorum cupitis
Mores exprobrare:
„Reprobare reprobos
Et probos probare
Et probos ab improbis
Veni segregare“.

4) In honorem hospitis. — Rezeptionslieder.

a.

Jocundemur socii,
Sectatores otii,
 Nostra pangant ora
 Cantica sonora,
Ut laudemus dignos laude
 Virtuosos
Et carentes fraude.
 O et O
 Cum jubilo
 Largos laudet nostra concio.

Ad honorem *hospitis*,
Cujus festum colitis,
 Canite benigne
 Carmen laudis dignae,
Maerorem repudiemus,
 Et psallentes
Omnes intonemus:
 O et O etc.

— II —

Invidos, hypotritas
Mortis premat gravitas!
Pereant fallaces!
Et viri mendaces,
Munus qui negant promissum
Puniendi
Ruant in abyssum.
O et O etc.

. ~~~~~

. b.

„Cum animadverterem“, dicit Cato.
Quis me redarguit de peccato?
Laudem et honorem canimus
Nostro *hospiti*, cui bonus est animus.

Ergo fratres carissimi, intelligite,
Et ad ora pocula porrigite,
Et si aliquis inebrietur ex vobis,
Declinet seorsum a nobis.

~~~~~

c.

Conventus iste nobilis
Laetetur his conviviis,
Et mera mente gaudeat
Et dignas laudes referat
Summo patris filio
Et *hospiti* largissimo
Tali dicto nomine
Ut longo vivat tempore.

5) Ave vinum. — Trinklied.

Vinum bonum et suave,
Bonis bonum, pravis prave,
Cunctis dulcis sapor, ave,
Mundana laetitia!

Ave felix creatura,
Quam produxit vitis pura,
Omnis mensa fit segura
In tua potentia.

Ave color vini clari,
Ave sapor sine pari.
Tua nos inebriari
Digneris potentia,

Ave placens in colore,
Ave fragrans in odore,
Ave sapidum in ore,
Dulce linguae vinculum.

Ave sospes in modestis
In gulosis mala pestis,
Post amissionem vestis
Sequitur patibulum.

Monachorum grex devotus,
Omnis ordo, mundus totus
Bibunt ad aequales potus
Et nunc et in saeculum.

Felix venter, quem intrabis,
Felix lingua, quam rigabis,
Felix os, quod tu lavabis,
Et beata labia.

Supplicamus, hîc abunda!
Per te mensa fit fecunda,
Et nos cum voce jucunda
Deducamus gaudia.

6) In laudem vini. — Trinklied.

Ave color vini clari,
Ave sapor sine pari,
Tu qui nos inebriari
Digneris petentes.

Felix homo te plantavit,
Qui te vinum nuncupavit;
Contra talem potum
Nullum est periculum.

Felix guttur, quod rigabis,
Felix venter quem intrabis
Felix est, quem satiabis,
O beata labia!

O quam placens in colore,
O quam fragrans in odore,
O quam sapidum in ore,
Dulce linguae vinculum!

Ergo vinum collaudemus,
Potatores exaltemus
Non-potentes confundemus
Ad inferni palatia.

7) Potatores exquisiti. — Die edlere Tafelrunde.

Potatores exquisiti,
Licet sitis sine sīti,
Et scyphorum inobliti
Jam bibatis expediti,
Scyphi crebro repetiti
Non dormiant,
Et sermones inauditi
Prosiliant.

Qui potare non potestis,
Ite procul ab his festis,
Non est locus hic modestis;
Devitatur plus quam pestis
Inter laetos mos agrestis
Modestiae,
Et est suae certus testis
Ignaviae.

Si quis latitat hic forte,
Qui non curat vinum forte,
Ostendantur illi portae, —
Exeat ab hac cohorte:
Plus est nobis gravis morte,
Si maneat,
Si recedat a consorte,
Tunc pereat.

Cum contingat te praestare,
Ita bibas absque pare,
Ut non possis pede stare,
Neque recta verba dare;
Sed sit tibi salutare
Potissimum
Semper vas evacuare
Quam maximum.

~~~~~

8) Vinum sit purum. — Nur guter Stoff.

Dea Deo non jungatur,
Deam Deus aspernatur,
Nam qui Liber appellatur,
Libertate gloriatur,
Virtus ejus adnullatur
In poculis,
Et vinum debilitatur
In copulis.

Cum regina sit in mari
Dea potest appellari,
Sed indigna tanto pari,
Quem praesumat osculari.
Numquam Bacchus adaquari
Se voluit,
Nec se Liber baptizari
Sustinuit.

9) Vini virtutes. — Was guter Stoff vermag.

Tu das, Bacche, loqui, tu comprimis ora loquacis,
Ditas, deditas, tristia laeta facis.

Concilias hostes, tu rumpis foedera pacis,
Et qui nulla sciunt omnia scire facis.

Multis clausa seris tibi panditur archa tenacis,
Tu das, ut detur, nil dare posse facis.

Das caeco visum, das claudio crura salacis,
Crederis esse deus, haec quia cuncta facis.

10) Canticum potatorium. — Kneipled.

Ergo bibamus, —
Ne sitiamus,
Vas repleamus.

Quisque suorum
Posteriorum
Sive priorum

Sit sine cura,
Morte futura
Reperitura.

II) In laudem Bacchi. — Kneip lied.

Bacche, bene venies
Gratus et optatus,
Per quem noster animus
Fit laetificatus.
Istud vinum, bonum vinum.
Vinum generosum,
Reddit virum curialem,
Probum, animosum.

Iste scyphus concavus
Bono mero profluus, —
Si quis bibit saepius,
Satur fit et ebrius.
Istud vinum etc.

Ex hoc scypho conscii
Bibent sui domini,
Bibent sui socii
Bibent et amici.
Istud vinum etc.

Bacchus lenis leniens
Curas et dolores
Confert jocum, gaudia,
Risus et amores.
Istud vinum etc.

Bacchus saepe visitans
Mulierum genus
Facit eas subditas
Tibi, o tu Venus.
Istud vinum etc.

Bacchus venas penetrans
Calido liquore
Facit eas igneas
Veneris ardore.
Istud vinum etc.

Bacchus forte superans
Pectora virorum
In amorem concitat,
Animos eorum.
Istud vinum etc.

Bacchus mentem feminae
Solet hic lenire,
Cogit eam citius
Viro consentire.
Istud vinum etc.

Aqua prorsus coitum
Nequit impetrare,
Bacchus illam facile
Solet expugnare.
Istud vinum etc.

Bacchus, numen faciens
Hominem jocundum,
Reddit eum pariter
Doctum et facundum.
Istud vinum etc.

Bacchus, Deus inclyte,
Omnes hic astantes
Laeti sumus munera
Tua praelibantes.
Istud vinum etc.

Omnes tibi canimus
Maxima praeconia,
Te laudantes merito
Tempora per omnia.
Istud vinum etc.

**12) Sunt multae causae bibendi. — Viele Gründe
glebts fürs Trinken.**

In taberna quando sumus,
Non curamus quid sit humus,
Sed ad ludum properamus,
Cui semper insudamus.
Quid agatur in taberna,
Ubi nummus est pincerna,
Hoc est opus ut quaeratur:
Si quid loquar, audiatur.

Quidam ludunt, quidam bibunt,
Quidam indiscrete vivunt;
Sed in Iudo qui morantur,
Ex his quidam denudantur,
Quidam ibi vestiuntur
Quidam saccis induuntur, —
Ibi nullus timet mortem,
Sed pro Baccho mittunt sortem:

Primo pro nummata vini.
Ex hæc bibunt libertini:
Semel bibunt pro captivis.
Post hæc bibunt *ter* pro vivis,
Quater pro christianis cunctis,
Quinques pro fidelibus defunctis,
Sexies pro sororibus vanis,
Septies pro militibus silvanis.

Octies pro fratribus perversis,
Novies pro monachis dispersis,
Decies pro navigantibus,
Undecies pro discordantibus,
Duodecies pro poenitentibus,
Tredecies pro iter agentibus.
Tam pro papa tam pro rege
Bibunt omnes sine lege.

Bibit hera, bibit herus,
Bibit miles, bibit clerus,
Bibit ille, bibit illa,
Bibit servus cum ancilla,
Bibit velox, bibit piger,
Bibit albus, bibit niger,
Bibit constans, bibit vagus,
Bibit rudis, bibit magus.

Bibit pauper et aegrotus,
Bibit exul et ignotus,
Bibit puer, bibit canus,
Bibit praesul et decanus,
Bibit soror, bibit frater,
Bibit anus, bibit mater,
Bibit iste, bibit ille,
Bibunt centum, bibunt mille.

**13) Meum est propositum. — Des Zechers
Bestimmung.**

*Mel.: Ich will einst bei Ja und Nein etc.
Commersbuch p. 213.*

Meum est propositum
In taberna mori
Et vinum appositum
Sitientj ori,
Ut dicant, cum venerint,
Angelorum chori,
Deus sit propicius
Isti potatori.

Potatores singuli
Sunt omnes benigni,
Tam senes quam juvenes;
In aeterna igni
Cruciantur rustici,
Qui non sunt tam digni
Qui bibisse noverint
Bonum vinum vini.

Vinum super omnia
Bonum diligamus,
Nam purgantur vissia,
Dum vinum potamus;
Cum nobis sit copia,
Vinum dum clamamus,
Qui vivis in gloria
Te Deum laudamus.

Fertur in convivium
Vinus, vina, vinum,
Masculinum duplicet
Atque foemininum,
Sed in neutro genere
Vinum est divinum,
Loqui facit socios
Optimum latinum.

Magis quam ecclesiam
Diligo tabernam,
Ipsam nullo tempore
Sprevi neque spernam,
Donec sanctos angelos
Venientes cernam,
Cantantes pro ebris
Requiem acternam.

14) Plenus venter. — Leiblich.

Alte clamat Epicurus:
Venter satur est securus, —
 Venter deus meus erit,
 Talem deum gula quaerit,
Cujus templum est coquina,
In qua redolent divina.

Ecce, deus opportunus,
Nullo tempore jejunus,
 Cujus mensa et cratera
 Sunt beatitudo vera,
Ante cibum matutinum
Ebrius eructat vinum.

Cutis ejus semper plena,
Velut uter et lagena,
 Jungit prandium cum coena,
 Unde pinguis rubet gena;
Et si quando surgit vena
Fortior est quam catena.

Sic religionis cultus
In Venere movet tumultus,
Rugit venter in agone,
Vinum pugnat cum medone ---
Vita felix, otiosa,
Circa ventrem operosa.

Venter inquit: „Nihil curo
Praeter me, sic me procuro,
Ut in pace in id ipsum
Molliter gerens me ipsum
Super potum, super escam
Dormiam et requiescam.“

15) Conflictus vini et aquae. — Wein oder Wasser?

Mel.: Prinz Eugen, der edle Ritter

Commersbuch p. 367,

oder: *Schön ist's unterm freien Himmel*

Commersbuch p. 81.

Denudata veritate *
Succinctaque brevitate,
Ratione varia
Dico, quod non copulari
Debent, immo separari
Quae sunt adversaria.

Cum in scypho reponuntur
Vinum, aqua conjunguntur,
Taliū coniunctio
Non est bona, nec laudari
Debet, immo nuncupari
Melius confusio.

Carmina.

3

Vinum sentit aquam secum,
Dolens inquit: „Quis te mecum
Ausus est conjungere?
Surge, exi, vade foras,
Nec eodem loco moras
Mecum debes facere.

„Vilis et inverecunda
Rimas quaeris, ut immunda
Mundi loca subeas;
Super terram debes teri
Et cum terra commisceri,
Ut in lutum transeas.

„Mensa p̄r te non ornatur,
Nullus homo fabulatur,
In tui praesentia,
Sed qui prius est jocundus,
Ridens, verboque facundus
Non rumpit silentia.

„Cum quis de te forte potat,
Si sit sanus, tunc aegrotat:
Conturbas praecordia,
Tonat venter, surgit ventus,
Qui inclusus, non adeptus
Multa dat supplicia.

„Sed cum ventus est inflatus,
Tunc diversos reddit flatus
Ex utroque gutture,
Et cum ita dispensatur
Venter, aer perturbatur
A corrupto munere.“

Aqua contra surgit ita:
„Turpis jacet tua vita
In magna miseria.
Qui sunt tui potatores,
Vitam perdunt atque mores
Tendentes ad vitia.

„Tu scis linguas impedire,
Titubando solet ire
Tua sumens basia,
Verba recte non discernens
Centum putat esse cernens
Duo luminaria.

„Et qui tuus est amator,
Homicida, fornicator,
Davus, Geta, Birria:
Tales tibi famulantur,
Tales de te gloriantur
Tabernali curia.

„Propter tuam pravitatem
Nullam habes libertatem;
Domos tenes parvulas,
Sed ego magna sum in mundo,
Dissoluto me diffundo
Per terrae particulas:

„Potum dono sitiendi
Ad salutem me quaerenti
Valde necessariam.“

16) Actio vini et aquae. — Eine Vision.

Mel.: Dulce cum sodalibus.

Commersbuch p. 178.

Cum tenerent omnia
Medium tumultum,
Post diversas epulas
Et post vinum multum,
Postquam voluptatibus
Ventris est indultum,
Me liquerunt socii
Vino jam sepultum.

Et ego in spiritu,
Non in carne gravi,
Raptus sum et tertium
Coelum penetravi,
Ubi sacratissima
Quaedam auscultavi,
Quae post in concilio
Fratrum reseravi.

Dum sederet equidem
In excelsis Deus,
Et coepisset spiritus
Trepidare meus,
Ecce in iudicio
Thetis et Lyaeus
Intrant et alteruter
Actor est et reus.

Thetis in exordio
Multum gloriatur
Dicens: „Mihi merito
Laus et honor datur.
Cum sim ex qua machina
Mundi firmabatur
Et super me spiritus
Dei ferebatur.“

Bacchus ad haec incipit
Taliter referre:
„Mos est prius vilia,
Cara post conferre:
Sic et Deus voluit
Te prius conferre,
Et me post, ut biberent
Peccatores terrae.“

Th. „Meum decus admodum
Deus ampliavit,
Quando me te puto
Potum postulavit:
De torrente siquidem
Attestante David
Bibit et propterea
Caput exaltavit.“

B. „Cum in vite Dominus
Fructum dedit istum,
Uvae nil aquaticum
Fecit intermixtum;
Ergo qui potaverint
Vinum aqua mixtum,
Sunt adversus Dominum
Vel adversus Christum.“

Th. „Me contentus respuit
Nazarenus vina,
Cum in me sit posita
Vitae medicina,
Quod ex evangelica
Patet disciplina,
Cum sanaret angelus
Aegros in piscina.“

B. „Tandem si te jugiter
Lambat Nazaraeus,
Quam tamen salutifer
Sit effectus meus,
Patet, cum apostolus
Docet atque Deus,
Ut me propter stomachum
Bibat Thimotheus.“

Th. „Medicinae Naaman
Liquerunt humanae,
Nec prodesse poterunt
Cuti male sanae,
Sed voces propheticae
Non fuerunt vanae,
Postquam fuit septies
Lotus in Jordane.“

B. „Caesus a latronibus
Ierosolymita,
Visus a presbytero,
Visus a levita,
Incuratus forsitan
Exitisset ita,
Ni fuissent vulnera
Vino delinita.“

Th. „Cum tu causa fueris
Intemperiei,
Ego sum apposita
Tuae rabiei;
Quia, sicut legitur,
Aquae non Lyaei
Impetus laetificat
Civitatem Dei.“

B. „Tu tanquam vilissima
Funderis in planum,
Ego, velut nobile,
Mittor in arcanum;
Te potat in montibus
Pecus rusticanum,
Sed meus laetificat
Potus cor humanum.“

Th. „Fructum temperaneum
Reddit excolenti
Lignum quod est proximum
Aquae defluenti;
Profert fructus segetis
Longe venienti,
Prodest aqua frigida
Viro sitiēti.“

B. „Satis contemptibilis
Et satis egena,
Si qua forte sumitur
Sine vino coena:
Non exterret homines
Paupertatis poena,
Cum me promptuaria
Sint eorum plena.“

Th. „Primam partem fidei
Ego reseravi,
Quando Dei filium
In Jordane lavi;
Et figuras veteris
Legis consummavi,
Cum de suo latere
Foras emanavi.“

B. „Ad baptismi gratiam
Venit per me reus;
Per me multos homines
Jungit sibi Deus;
Nec fuit, ut legitur,
Aqua, sed Lyaeus,
De quo dixit Dominus:
Hic est sanguis meus.“

Th. „Ego pulchritudinis,
Ego claritatis
Mater sum, et omnibus
Offero me gratis;
Ego pratis aufero
Pestem siccitatis,
Desuper cum intonat
Deus majestatis.“

B. „Quantumcumque sapidus,
Quantum quoque carus,
Sine vino traditus
Cibus est amarus;
Tuo gaudet poculo
Pauper et avarus,
Sed calix inebrians
O quam sum praeclarus!“

Th. „Ego flammas tempero
Solis in pruinis,
Potum do volucris,
Opem molendinis,
Et mundum circueo
Fluctibus marinis,
Ubi sunt reptilia
Quorum non est finis.“

B. „Ego de palmitibus
In torcular ivi,
Et exinde vegetans
Ventrem introivi,
Vasculorum genera
Multa pertransivi,
Et in potatoribus
Requiem quaesivi.“

Th. „Ratio confunditur
Oculi caecantur
Iis, qui tuis potibus
Nimis immorantur;
Blande dum ingrederis,
Extra mordicantur,
Et velut a reguli
Morsu venenantur.“

B. „Potus tuus pestifer,
Potus est mutatus,
Cum fuit ad nuptias
Jesus invitatus.“

.
.
.
.

Th. „Per te Noe femora
Dormit denudatus,
Unde maledicitur
Irridendo natus;
Per te mundo prodiit
Partus infamatus,
Cum fuit in montibus
Loth inebriatus.“

B. „Tu deceptrix omnium,
Quibus, dum te praestas
Placidam, post fluctibus
Subditis infestas;
Rogat super alias
David res honestas:
Ne demergat, inquiens,
Aquae me tempestas!“

Th. „Prohibetur homini
Pauli disciplinā
Vinum, ut luxuriae
Turpis officina;
Nulla virtus colitur,
Ubi regnant vina,
Quibus lege trahitur
Prudens a divina.“

B. „Vinum cum luxuria
Tibi coaptatur,
Cum incesto filio
Jacob imprecatur,
Qui fusus ut aqueus
Liquor increpatur,
Dum per eum patruus
Thorus maculatur.“

Th. „Ego sapientiae
Sum assimilata,
Cujus alma pectora
Fonte sum potata,
Qua quae semel fuerint
Corda foecundata,
Non affliget amplius
Sitis iterata.“

B. „Sponsus sponsae numerans
Singula decora,
Ut amborum osculo
Conjugantur ora,
Vinum super alia
Bona potiora
Ponit quae sunt vilia
Ad sponsae meliora.“

Th. „Ad coelestis speciem
Ego Trinitatis
Una sum de testibus
Terrae commendatis,
Unde fons exprimitur
Per me caritatis,
In vitam exiliens
Sempiternitatis.“

B. „Perquam dies gratiae
Gentibus illuxit,
Quum ex vinis vineam
Sponsam sibi duxit,
Sponsus in vinariam
Cellam introduxit
Ubi quo sit ordine
Caritas instruxit.“

Th. „Dextro templi latere
Meus est egressus,
Per me culpae luitur
Si quis est excessus,
Actus elemosinae
Mystice concessus
Est mihi, quo criminum
Ignis est oppressus.“

B. „Virtus per te siquidem
Vitae figuratur,
Sic per me compunctio
Cordis designatur,
Quod Deo virgineus
Pudor geminatur,
Cum reus conteritur
Et justificatur.“

Th. „Si qui falsos hactenus
Coluerunt deos,
Si renasci faciunt
Se per fontes meos,
Rex in coelo respicit
Et absolvit eos,
Nec qui coelos habitat
Irridebat eos.“

B. „Ex vino praedicatur
Hostia reorum,
In vino diluitur
Stola beatorum,
Vinum Jacob additur
Pro summa bonorum,
Vinum tandem bibitur
In regno coelorum.“

Th. „Laudem meam placite
Quisquis intuetur,
Calix aquae frigidae,
Penset, quid meretur
Super coelos legitur,
Vinum, ergo detur,
Quod ex vini meritis
Nusquam superetur.“

B. „Vitis non deseruit
Vinum, ut regnaret,
Vinum hic praeposuit
Qui non commutaret,
Vinum sponsus miscuit,
Cum sponsa praeparet,
Aquam venter respuit,
Calix fractus probaret.“

Th. „Israel cum duceret
Se compendiose
Servitutis vinculo
Contumeliosae,
Separavit Dominus
Me miraculose,
Ut cantarent canticum
Deo gloriose.“

B. „Vini, vir, miraculum
Noli obaudire,
Securos et nobiles
Reddit suos mire:
Mutis eloquentiam,
Contractis salire
Dat, et inter verbera
Facit non sentire.“

Si quis causa qualibet
Cessat a Lyaeo,
Non resultat canticum
Neque laus ab eo;
Si refectus fuerit
Tandem potu meo,
Tunc decantat: Gloriam
In excelsis Deo.“

Ad hanc vocem avibus
Ecce concitatis,
Quasi rationibus
Vini comprobatis,
Inclamatur fortius
Vocibus elatis:
In terra pax hom(i)nibus
Bonae voluntatis.

Quorum ecce vocibus
Tandem post examen
Excitatus extuli
Somnii velamen,
Et laudavi consonans
Patrem, natum, flamen,
Terminans in gloria
Dei patris. — Amen.

III.

Carmina amatoria.

17) Juventuti est amare. — Jugend und Liebe.

Ommittamus studia,
Dulce est desipere,
Et carpamus dulcia
Juventutis tenerae.
Velox aetas praeterit
Studio detenta,
Lascivire suggerit
Tenera juventa.

Ver aetatis labitur,
Hiems nostra properat,
Vita damnum patitur,
Cura carnem macerat,
Sanguis aret, hebet pectus,
Minuuntur gaudia,
Nos deterret jam senectus,
Morborum familia.

Imitemur superos!

Digna est sententia,
Et amoris teneros
Jam venantur otia;
Voto nostro serviamus,
Mos iste est juvenum,
Ad plateas descendamus
Et choreas virginum.

Ibi quae fit facilis
Est videndi copia,
Ibi fulget mobilis
Membrorum lascivia,
Dum puellae se movendo
Gestibus lascivunt,
Adsto videns et videndo
Me mihi surripiunt.

18) Caecilia. — Meine Liebe.

Ludo cum Caecilia,
Nihil timeatis;
Sum quasi in custodia
Fragilis aetatis,
Ne marcescant lilia
Suae castitatis.

Tantum volo ludere,
Tantum contemplari,
Praesens volo tangere,
Tandem osculari,
Quintum, quod est agere,
Nolo suspicari.

Non est florem tangere,
Non est res segura;
Unam sino crescere,
Donec sit matura,
Spes me facit crescere
Laetum reversura.

Gratus super omnia
Ludus est puellae
Et ejus praecordia
Omni carent felle.
Sunt quae praestat basia
Dulciora melle.

Amor trahit superos
Molliori nexu,
Rigidos et asperos
Duro frangit flexu;
Capitur rhinoceros
Virginis amplexu.

Amor trahit superos,
Jovem amat Juno,
Motus praebens aetheris
Imperat Neptuno,
Pluto premens inferos
Mitis est hoc uno.

Ludo cum virginibus,
Horreo corruptas,
Et cum meretricibus
Simul odi nuptas:
Nam in istis talibus
Turpis est voluptas.

Quidquid agant alii,
Ergo nos ludamus,
Et quem decet fieri
Ludum faciamus,
Ambo sumus teneri,
Tenere ludamus.

Jove cum Mercurio
Geminos tenente
Et a libra Venere
Martem expellente
Nata est Caecilia
Tauro jam latente.

Natus ego pariter
Sub eisdem signis,
Par pari conjunctus sum
Legibus benignis,
Parem pari ignibus
Par accendit ignis.

Si valeret Zephyrus
Ista contemplari,
Aurora Tyndaridem
Velles imitari;
Satis quinque cederent
Huic exemplari.

Sì futuram cerneret,
Cum beor, amicam,
Non dotata fronesis
Cederent lecticam,
Si illam quaerens conjugem
Relinquo antiquam.

Solus solam diligo,
Sic me sola solum,
Non est cui liceat
Immiscere dolum,
Non in vanum variant
Nostra signa polum.

Objicit: Ab alio
Forsitan amatur,
Et quae semel dixerim
Ita revelatur;
Sed ut dictum valeat,
Mox determinatur.

Est hoc verbum *diligo*
Verbum transitivum,
Nec est per quod transeat,
Nisi per passivum:
Ergo cum nil patitur,
Nil valet activum.

Qui vult scire diem hanc,
Haec est major strena,
In qua virgo passa est,
O quam dulcis poena,
His ad praesens pluribus
Gaudeat haec coena.

19) Amantis dolor. — Eins oder das Andere.

Sol solis in stellifero
Stellas excedit radio,
Sic unica quam diligo
Mihi placet et populo.

Vos igitur, o socii
Nunc militetis Veneri.

Quaecunque est quam diligo,
Quam super omnes eligo,
De qua frequenter cogito,
Mihi respondet merito.

Vos igitur etc.

Aspectus ejus liliis
Rosa genis est similis,
Os dulce, latus gracile,
Longitudinis modicae.

Vos igitur etc.

O si forem Mercurius,
Philologiae sedulus,
Et si sit in compedibus,
Sibi jungerer clericus.

Vos igitur etc.

Quid? illud possum dicere,
Nos si (qui) velint impetere,
Festina moram rumpere,
Fac mori vel fac vivere.

Vos igitur etc.

20) Te solam amabo, ni fallor. — Die einzige Liebe.

Lingua mendax et dolosa
Lingua procax venenosa,
Lingua digna detruncari,
Et in igne concremari.

Quae me dicit deceptorem
Et non fidum amatorem,
Quam amabam dimisisse,
Et ad alteram transisse.

Unde juro musas novem,
Quodque majus est, per Jovem,
Qui pro Danae sumsit auri
Pro Europa formam tauri.

Sciat deus, sciant dei,
Non sum reus hujus rei,
Sciant dii, sciat deus,
Hujus rei non sum reus.

Juro Phoebum, juro Martem,
Qui amoris sciunt artem,
Juro quoque te, Cupido,
Arcum cujus reformido.

Arcum juro cum sagittis,
Quas frequenter in me mittis,
Sine fraude, sine dolo,
Foedus hoc servare volo.

Volo foedus observare,
Et ad haec dicemus, quare:
Inter choros puellarum
Nihil vidi tam praeclarum.

Inter quas appares ita,
Ut in auro margarita,
Humeri, pectus et venter
Sunt formata tam decenter.

Frons et gula, labra, mentum
Dant amoris alimentum;
Crines ejus adamavi
Quoniam fuere flavi.

Ergo dum nox erit dies,
Et dum labor erit quies,
Et dum silva sine legnis,
Et dum aqua erit ignis,

Et dum mare sine velis,
Et dum Parthus sine telis,
Cara mihi semper eris,
Nisi fallor, non falleris.

IV.

Scholarium ratio. — Wie sie's treiben.

**21) Confessio Goliardi. — Zur Abwendung des
Consiliums.**

Mel.: Dulce cum sodalibus.

Commersbuch p. 178.

Aestuans interius

Ira vehementi

In amaritudine

Loquar meae mentis:

Factus de materia,

Cinis elementi,

Similis sum folio,

De quo ludunt venti.

Cum sit enim proprium

Viro sapienti

Supra petram ponere

Sedem fundamenti,

Stultus ego comparor

Fluvio labenti,

Sub eodem tramite

Nunquam permanenti.

Feror ego veluti
Sine nauta navis,
Ut per vias aëris
Vaga fertur avis;
Non me tenent vincula,
Non me tenet clavis,
Quaero mihi similes
Et adjungor pravis.

Mihi cordis gravitas
Res videtur gravis;
Jocus est amabilis
Dulciorque favis;
Quidquid Venus imperat
Labor est suavis,
Quae numquam in cordibus
Habitat ignavis.

Via lata gradior
More juventutis,
Implicor et vitiis
Immemor virtutis,
Voluptatis avidus
Magis quam salutis,
Mortuus in anima
Curam gero cutis.

Praesul discretissime,
Veniam te praecor:
Morte bona morior,
Nece dulci necor;
Meum pectus sauciat
Puellarum decor,
Et quas tactu nequeo
Saltem corde moechor.

Res est arduissima
Vincere naturam,
In aspectu virginis
Mentem esse puram;
Juvenes non possumus
Legem sequi duram,
Juvenumque corporum
Non habere curam.

Quis in igne positus
Igne non uratur?
Quis Papiae demorans
Castus habeatur,
Ubi Venus digito
Juvenes venatur,
Oculis illaqueat,
Facie praedatur?

Si feras Hippolytum
Hodie Papiæ,
Non erit Hippolytus
In sequenti die.
Veneris ad thalamum
Omnes currunt viae,
Non est in tot turribus
Turris Galatiæ.

Secundo redarguor
Etiam de ludo,
Sed cum ludus corpore
Me dimittat nudo,
Frigidus exterius
Mentis aestu sudo,
Tunc versus et carmina
Meliora cudo.

Tertio capitulo
Memoro tabernam.
Illam nullo tempore
Sprevi, neque spernam,
Donec sanctos angelos
Venientes cernam,
Cantantes pro mortuis
Requiem aeternam.

Meum est propositum
In taberna mori;
Ubi vina proxima
Morientis ori:
Tunc cantabunt laetius
Angelorum chori:
„Deus sit propitius
Isti potatori.“

Poculis accenditur
Animi lucerna,
Cor imbutum nectare
Volat ad superna.
Mihi sapit dulcius
Vinum de taberna,
Quam quod aqua miscuit
Praesulis pincerna.

Loca vitant publica
Quidam poetarum.
Et secretas eligunt
Sedes latebrarum;
Student, instant, vigilant,
Nec laborant parum,
Et vix inde reddere
Possunt opus clarum.

Jejunant et abstinent
Poetarum chori,
Vitant rixas publicas
Et tumultus fori,
Et, ut opus faciant
Quod non possit mori,
Moriuntur studio
Subditi labori.

Tales versus facio,
Quale vinum bibo;
Nihil possum facere,
Nisi sumpto cibo;
Nihil valent penitus
Quae jejunus scribo —
Nasonem post calicem
Carminibus praeibo.

Mihi numquam spiritus
Poetryae datur,
Nisi prius fuerit
Venter bene satur,
Cum in arce cerebri
Bacchus dominatur,
In me Phoebus irruit
Et miranda fatur.

Unicuique proprium
Dat natura munus:
Ego numquam potui
Scribere jejunos;
Me jejunum vincere
Posset puer unus,
Sitim et jejunium
Odi tamquam funus.

Unicuique proprium
Dat natura donum:
Ego versus faciens
Bibo vinum bonum.
Et quod habent purius
Dolia cauponum;
Tale vinum generat
Copiam sermonum.

Ecce, meae proditor
Pravitatis fui,
De qua me redarguunt
Servientes tui,
Sed eorum nullius
Accusator fui,
Quamvis velint ludere
Saeculoque frui.

Jam nunc in praesentia
Praesulis beati
Secundum dominici
Regulam mandati
Mittat in me lapidem,
Neque parcat vati
Cuius non sit animus
Conscius peccati.

Sum locutus contra me
Quidquid de me novi,
Et virus evomui
Quod tam diu fovi;
Vita vetus displicet,
Mores placent novi, —
Homo videt faciem
Corda patent Jovi.

Jam virtutes diligo,
Vitiis irascor,
Renovatus animo
Spiritu renascor,
Quasi modo genitus
Lacte novo pascor,
Ne sit mihi amplius
Vanitatis vas cor.

Electe Coloniae,
Parce confitenti
Fac misericordiam
Veniam petenti,
Et da poenitentiam
Culpaē poenitenti.
Feram quidquid jusseris
Animo libenti.

Parcit enim subditis
Leo, rex ferarum,
Et est erga subditos
Immemor irarum,
Et vos idem facite
Principes terrarum:
Quod caret dulcedine
Nimis est amarum.

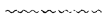
Cum sit fama multiplex
De te divulgata,
Veritati consonent
Omnia prolata;
Colorare stultum est
Bene colorata,
Et non decet aliquem
Serere jam sata.

Raptus ergo specie
Famae decurrentis
Veni non immodicum
Verba dare ventis,
Sed, ut rorem gratiae
Dem profunde mentis, —
Praecepit sed dominus
Trahat offerentis.

Vide, si complaceat
Tibi me tenere;
In scribendis litteris
Certus sum valere;
Et si forsán accidat
Opus imminere,
Vices in dictamine
Potero supplere.

Hoc si recusaveris,
Audi quod attendas:
Paupertatis oneri
Pie condescendas,
Et ad poenas hominis
Hujus depellendas
Curam aliquatenus
Muneris impendas.

Pater mi, tam sub brevi
Multa comprehendi,
Quia doctis decens est
Modus hic loquendi,
Et, ut prorsus resece
Notam applaudendi,
Non in verbo longius
Placuit protendi.

**22) O, ars dialectica. — Des Studentenlebens
Feindin.**

A. „Heus frater adjuva,
Quia mors est proxima,
Si concedis, crastinum
Faciam me monachum.

Festina succurrere,
Jam me. vult invadere.
Dona, frater, spatium,
Da mihi consilium.“

B. „O mi delectissime,
Quidam cupis agere?
Secus tibi consule,
Noli me relinquere.“

A. „Tua, frater, pietas
Movet mihi lacrimas,
Quia eris orphanus,
Postquam ero monachus.“

B. „Ergo mane paululum,
Saltem post hoc triduum,
Forsan hoc periculum
Non erit mortiferum.“

A. „Tanta est angustia,
Quae currit per viscera,
Quod est mihi dubia
Vita quoque crastina.“

B. „Monachalis regula
Non est mihi cognita
Jeiunant quotidie,
Vigilant assidue.“

A. „Qui pro Deo vigilant,
Coronari postulant,
Qui pro Deo esurit,
Satiari exigit.“

B. „Dura donat pabula,
Fabas ac legumina,
Post tale convivium
Potum aquae modicum.“

A. „Quid prosunt convivia,
Quidve dionysia,
Ubi et pro dapibus
Caro datur vermibus?“

B. „Vel parentum gemitus
Moveat te penitus,
Qui te plangunt monachum
Velut hac vita mortuum.“

A. „Qui parentes diligit
Atque Deum negligit,
Reus inde fuerit
Quando iudex venerit.“

B. „O ars dialectica,
Numquam esses cognita,
Quae tot facis clericos
Exules ac miseros.

Numquam magis videbis
Quem tu tantum diligis.
Diligis illum clericum
Parvum et pulcherrimum.“

A. „Heu mihi miserrimo
Quid faciam jam nescio,
Longo in exilio
Sum sine consilio.

Parce, frater, floribus,
Forsitan fit melius,
Jam mutatur animus,
Nondum ero monachus.“

**23) Epistola stipendiaria. — Formular für
Stipendiennachsung.**

Exul ego clericus
Ad laborem natus
Tribulor multociens,
Paupertati datus.

Litterarum studiis
Vellem insudare,
Nisi quod inopia
Cogit me cessare.

Ille meus tenuis
Nimis est amictus,
Saepe frigus patior
Calore relictus.

Interesse laudibus
Non possum divinis,
Nec missae nec vesperae,
Dum cantetur finis.

Decus N ,
Dum sitis insigne,
Postulo suffragia
De vobis jam digne.

Ergo mentem capite
Similem Martini,
Vestibus induite
Corpus peregrini,

Ut vos Deus transferat
Ad regna polorum,
Ibi dona conferat
Vobis beatorum.

**24) Epistola Litterarum studiosi Parisiensis. —
An die liebe Mutter.**

Rivulus hoc fonti delegat, virgula trunco:

Mater, amans filius hoc tibi mittit ave.

Quae non compatitur, quae non succurrit egenti

Nato, praesumit degenerare parens.

Me tua Parisios pietas legavit ut eam,

Ingenium studii fructificaret ope.

Pollicitum geminare soles, mihi plurima spondes

Munera: pollicitum fallit avara manus.

Indigeo, me pauperies premit anxia, nummi

Desunt, esuriens aere crumena vacat.

Heu careo libris, quia sumptus prodiga nostrum

Hausit marsupium parisiensis humus.

Pauperies studio comes adversatur, egere

Compellor, pretium medae crumenam premit —

Plurima constringunt me debita, cuncta tenentur

Pignora; sic careo vestibus, aere, libris.

Pauperies studium cogit languescere, nutat

Propositum, cessant carmina, pendet opus.

Carmina.

Cogit pauperies me mendicare, coactus
Discedo studiis, cogit amara fames.
Hinc studium placet, inde lucrum; penuria victus
Heu studium nostrum fructificare negat.
Me circumveniunt quam plurima debita, perstat
Creditor, exigitur foenus, amicus abest.
Degenerat maternus amor, materna laborat
Gratia, materne nil pietatis habens.
Heu tepet in sobolem pietas materna, prioris
Denigrant fame ultima facta decus.
Heu pietas materna jacet, descire laboras
Matrem, materni fructus amoris obit.
Depereat male firmus amor, qui nutrit amicos
Praesens, absentis gratia fracta perit.
Cur periit materna fides? cur languet amoris
Legitimi genio degenerante status?
Me colit integritas fame, non scorta frequento,
Non talos didicit conceleberrare manus.
Sopite pereat irae tumor, induet matrem.
Esse stude mater, esse noverca nega.
Subsidium praesta, redimas vadimonia mater,
Me refove, tristem laetificare stude.
Sum quasi truncus egens, libris vacata crumena
Propositum reprimit anxietate famis.
Offendit studium penuria saeva, scholares
Pauperies reprimit pernicioosa comes.

Doctores inhiant manibus, collecta magistri

Exigit. Heu quid agam? Creditor omnis abest.

Nec quot habet coelum stellas, quot arena lapillos,

Nec mala quot patior dinumerare queo.

Ergo stude matrem redolere. Vocabula matris

Degenerant quae non testificatur opus.

V.

Epigrammata. — Sinnsprüche.

25.

Dum domus lapidea
Foro sita cernitur,
Et fratris a *rosea*
Visus dum allicitur,
Dulcis, ferunt socii,
Locus hic est hospitii.

26.

Bacchus tollat,
Venus molliat
Vi bursarum pectora;
Et immutet
Et computet
Vestimenta in pignora.

27.

Bacchus erat captus vinclisque tenacibus aptus,
Noluit ergo deus carceris esse reus:
Ast in conclavi dirupit vincula suavi
Et fractis foribus prodiit e laribus.

28.

Hircus, quando bibit,
Quae non sunt debita dicit;
Cum bene potatur,
Quae non sunt debita fatur.
Cum bene sum potus
Tunc versibus effluo totus,
Cum sicco siccor,
Nec in hic, nec in haec, nec in hoc cor.

debetur

29.

Si aliquis debibat tunicam,
Postea deludat camisiam,
Et si aliquid plus de re sapitis,
Denudetur a planta pedis usque ad verticem capitis:
Tunc eritis comites apostolorum,
Quia in omnem terram exivit sonus eorum,
Et in fines orbis terrae verbum eorum.

30.

Si bene perpendi, sunt causae quinque bibendi:
Hospitis eventus, praesens sitis atque futura,
Mos observandus sic repperiat sua jura
Et propter pulices multiplicabo vices.

31.

Primum potum
Bibe totum,
Secundum bis medium,
Tertium usque ad imum,
Quartus sicut primum:
Sic debes bibere vinum.

32.

Si praeceptorum superest tibi cura deorum,
Parce puer nugis, dum rus colo tempore, frugis.
Praefigam metas, quales tua postulat aetas,
Quas, si transgredieris, male de mōitore mereris:
Stratu contempto summo te mane levato,
Facque legendo moram *quartam* dumtaxat ad horam,
Quinta sume cibum, vinum bibe, sed moderatum,
Et pransus breviter dormi, vel lude parumper.
Postquam dormieris, sic mos tuus, ut mediteris.
Quae meditatus eris tabulis dare ne pigriteris;

Quae dederis cerae spero quandoque videre.
Et miseris quaedam facies, ut cetera credam.
Post haec regestum cum legeris, ito comestum.
Post sumptas escas, si jam monet hora, quiescas.
Si tempus superest, post coenam ludere prodest.
Sub tali meta constet tibi tota diaeta.

33.

Est velut umbra maris vox, gloria, laus popularis.

34.

Nil peccant oculi, si mens valet his dominari.

35.

Doctrinae verba paucis prosunt sine factis.

36.

Expers doctrinae tenebras patietur ubique.

37.

Est quasi vas vacuum cui cura deest animarum.

38.

In terra nummus rex est hoc tempore summus.

39.

Quos vult sors ditat, et quos vult, sub pede tritat.

40.

Qui petit alta nimis, retro lapsus ponitur imis.

41.

Diligitur, colitur quem sors illuminat aere,
Spernitur et premitur qui nulla videtur habere.

42.

Si fueris dives, multorum laude frueris,
At neglectus eris, si copia nulla sit aeris.

43.

Sume cibum modice, modico natura tenetur,
Sic corpus refice, ne mens jejuna gravetur.

44.

Vincit amor quemque, sed numquam vincitur ipse.

45.

Non est in medico, semper relevetur ut aeger,
Interdum docta plus valet arte manus.

46.

Non honor est sed onus species laesura ferentes;
Si qua voles apte nubere, nube pari.

Glossarium.

Adnullare perdere.

aes Geld.

agon certamen sc. ciborum et potuum.

animosus hilaris.

appositum 13. acc. abs. pro abl. abs.

apugnare superare.

archa sc. aere repleta.

arcenum vinarium, ~~col~~olium.

assatura caro assa.

assimilare similem facere.

attendere animum referre.

Australes Austriaci.

ave 24 salus.

Braccae Hosen.

bursa Bursche.

Calceus Stiefel.

caliga Schuh.

camisia Hemd.

canus senex.

captivus miser.

Cato, auctor libri, qui inscribitur *Disticha Catonis* in medio aevo valde dilecti, qui incipit his verbis: Cum animadverterem quam plurimos homines errare in via morum, succurrendum et consulendum opinioni eorum fore existimayi.

cera tabella cerata.

clerici pravi non liberales.

coaptare accommodare.

coenobita monachus.

colere conservare.

collecta pretium, honorarium.

compendiose festinanter.

compunctio poenitentia.

computare numerare, habere.

conclave locus inclusus.

condescendere misericordiam habere.

consciis familiaris.

consulere consiliarius esse.

contemptibilis vilis.

contestis testis.

crastinum crastino die.

crumena Geldbeutel.

curialis comis, urbanus.

Dare concedere.

Davus Geta Birria servi astuti veteris comoediae.

debibere bibendo deperdere.

decanus praesidis vicarius, v. praesul.

Decius Deus ludi talarii.

declinare exire.

decretales decreta.

deditare pauperem facere.

degenerare mores mutare.

delegare nunciare.

deludere ludendo deperdere.

denudare spoliare.

descire oblivioni tradere.

Deus, Dea 8. intellige vinum et aqua.

dictamine in, in scribendo.

dionysia convivia.

discretus egregius, venerabilis.

ditare divitem facere.

domus lapidea caupona.

douceur, par e suavitate.

Electus Coloniae, Rainaldus archiepiscopus Coloniae,
fautor auctoris quem dicunt Archipoetam et qui
vixit s. XII p. Chr.

eventus sc. prosper.

ex hac secundo loco.

exprobrare crimini dare.

Fallere mendacii coarguere.

fantasmata umbrae.

favus placenta mellita.

ferialis pro feralis.

fidelis commilito.

flores 22. thea.

florescit pro florescunt I.

foecundare foecundum reddere.

forum Marktplatz.

fratres perversi fr. in errorem inducti.

fructificare fructum reddere.

futura res futurae.

Galateae turris, de illa in libro, qui est de Pamphili
et Galatheae amoribus, agitur.

gallina sc. assa.

goliardus Deo vagorum Goliae serviens.

Hashardus aleae deus.

hic haec hoc 3. generis communis.

hinc, inde et—et.

hordei mensura hordei modium.

hospitare hospitio excipere.

Impendere curam muneris dare aliquid.

incestus adj.

infestare insidiari.

inhiare oculos conjicere in.

insigne 23 pro insignis.

insudare operam dare.

integritas innocentia.

Judicio I. sc. in judicio.

jugiter semper.

Largus liberalis.

latitare cunctari.

legare statuere.

levita diaconus, minister, sacerdos secundi ordinis.

Magus qui artes magicas colit.

mandatum dominicum auctoritas Jesus Christi.

marsupium Beutel.

Martinus sc. sanctus.

matutinae sc. horae.

meda medicina.

medo aqua mulsa, Honigwasser.

milites silvani custodes silvarum.

molendinum Mühle.

monachus dispersus m. qui paganis evangelium affert.

moras facere versari.

mordicare mordere.

N. . . . nominis locum tenet.

nummata Zeche.

nummus Heller.

nuo novum.

nutare labefacere.

Obaudire non audire.

operosus sedulus.

opus opus, opera.

orphanus orbus.

Pallium Mantel.

palmes vites.

Papia Pavia.

par conjux.

pare pro pari.

parens mater.

pensare considerare.

pertransire permeare.

pincerna ministrator vini.

piscina, Fischeich.

planta Sohle.

planum solum.

poetria ars poetica.
praeire superare.
praelibare gustare.
praeignis hilaris.
praesul praeses, magister, episcopus.
presbyter sacerdos.
prioris 24. sc. pietatis.
procurare servire.
prodigus sumptuosus.
promptuarium cella penaria.
pruina loca frigida vel caupona.

Redarguere de accusare.
redolere videre facere.
regestum liber commentariis instructus.
regna polorum piorum sedes ac locus.
regulus serpens parvus vel Basilisk.
reprobare omnino non probare.
reprobus perditus.
reserare exponere.
rima cavum.
rosa rosa, pretium.
rosarius, n. vinum rubrum, n. qui id bibit.
rosea vinum rubrum.

Saccis induere omnibus bonis evertere.
sacculum, in in tempus infinitum.
sapere scire.
se pro pron. is ea id.
secta a sequi.
securus salvus.
sera Riegel.

solium palatium.
sopite silentio.
sorores vanae viduae.
sortem mittere pro Baccho certatim bibere.
species 16 imago.
stratum lectus.
subditus devotus, absconditus, inferior.
suffragium auxilium.
suln debemus.

Taberna caupona.
tabernalis ad cauponam spectans.
tali dicto locum tenet hospitis nominis.
temperaneus maturus.
tenax avarus.
titubare ex vino vacillare.
torcular Kelter.
tragent apportate.
Trevir Trier.
tunica Rock.

Vadimonium pignus.
vagus Chorstudent.
vas Glas.
vena membrum virile.
ventus 15 flatus ventris.
vespera missa vespertina.
vices 30 numerus.
vinculum pro vinculo.
vissia viscera.

Win vinum.


~~~~~  
Pierer'sche Hofbuchdruckerei, Stephan Geibel & Co. Altenburg.  
~~~~~

3.

1

4

5

6

7

8

9

10

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

~~DUE APR 22 1940~~
5

ML 98.76

Carmina clericorum :

Widener Library

005139790

3 2044 088 817 903